

Impressie bijeenkomst Platform Bronbemalen 'Voorkomen van visuele verontreiniging bij bemalingen – Ernst en mogelijkheden' 23 januari 2020, KWR Water, Nieuwegein

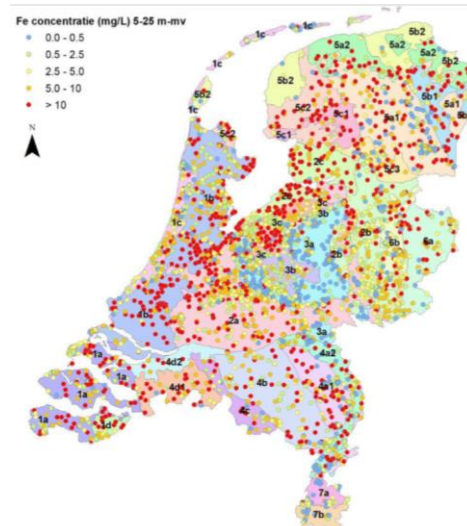
Elke dag wordt grondwater onttrokken uit de ondergrond zodat ondergrondse bouwwerkzaamheden in een droge put kunnen worden uitgevoerd. De komende jaren zullen naar verwachting meer ondergrondse werkzaamheden plaatsvinden. Denk aan de aanleg van warmtenetten en bodemenergie-systemen in het kader van de energietransitie en de uitrol van 5G (digitale transformatie).

Bij het onttrekken van grondwater en lozen op het oppervlaktewater, komt het grondwater in contact met de lucht. Stoffen die van nature in het grondwater aanwezig zijn, kunnen met zuurstof uit de lucht reageren. Het gevolg kan verkleuring van het oppervlaktewater zijn. Het water wordt bijvoorbeeld bruin als gevolg van neerslag van aanwezig ijzer in het grondwater. Op 23 januari 2020 stond het drukbezochte Platform Bronbemalen in het teken van dergelijke 'visuele verontreiniging'.

Bij de opening van de bijeenkomst nam Bas van der Grift (KWR Water Cycle Research Institute) de deelnemers mee in het vóórkomen en gedrag van ijzer in grondwater en oppervlaktewater. Hij lichtte toe waar het ijzer in de Nederlandse ondergrond vandaan komt en hoe het ijzer in opgeloste vorm in het grondwater terecht komt. Ook gaf Bas – aan de hand van een kaart met meetpunten in Nederland – aan dat het moeilijk vooraf te voorspellen is waar zich ijzerhoudend grondwater bevindt.

Sebastiaan Schep (aquatisch ecooloog bij Witteveen+Bos) ging in zijn presentatie in op de effecten van lozing van ijzerhoudend grondwater op het ecosysteem in oppervlaktewateren. Zijn boodschap: kijk naar het betreffende watersysteem en wat daar kan. Lozing van ijzerhoudend grondwater kan juist positieve effecten hebben op de waterkwaliteit, omdat het ijzer fosfaat bindt. In hoge concentraties kan het goed oplosbare Fe³⁺ echter juist giftig zijn voor waterorganismen. Verder zijn de huidige waterkwaliteit, de doorstroming van de watergang en de duur van de lozing van belang bij de beoordeling van effecten.

Dagvoorzitter Theo Verhoeven (Lexman Advocaten) nam de deelnemers na de pauze mee in het wettelijk kader. Hij lichtte toe hoe op Europees, nationaal en regionaal niveau regels worden gesteld ter bescherming van de waterkwaliteit. Op basis van de eigen Keur verstrekt een waterschap vergunningen voor lozingen, gaf Theo aan. Bij de handhaving hanteren waterschappen vervolgens de interventiematrix, waarbij de sanctie afhangt van het gedrag van de overtreder en de mogelijke gevolgen van de overtreding.

Bij de paneldiscussie schoven naast de plenaire sprekers ook Guido van Tongeren (Henk van Tongeren Water en Techniek) en Ariël Kleverwal (Waterschap Vallei en Veluwe) aan. Guido gaf aan dat de mate waarin 'visuele verontreiniging' op zal treden voor de bemaler of bemalingsadviseur niet altijd van te voren goed is in te schatten. Bovendien zijn maatregelen om visuele verontreiniging tegen te gaan kostbaar, dus moet een afweging van (maatschappelijke) kosten en baten plaatsvinden. In de praktijk kan het optreden van visuele verontreiniging dus lastige discussies opleveren tussen bemalers en bevoegd gezag.

Zowel Ariël als Guido benoemde daarom hoe belangrijk het is om in gesprek te gaan tussen de bemaler en het waterschap. De boodschap: stem af, zowel voor als tijdens een bemaling, over (on)verwachte effecten en hoe hiermee om te gaan. Ariël refereerde hierbij ook aan de komst van de Omgevingswet, waarin maatwerk en afstemming in een specifiek project alleen maar belangrijker wordt.

Sonja Kooiman (SIKB) sloot de bijeenkomst af met de mededeling dat in 2020 een update van de Beoordelingsrichtlijn voor bemalers gaat plaatsvinden. Zij bedankte de sprekers van de dag, de panelleden en de medeorganisatoren Lexman Advocaten en de Vakgroep Ondergrondse Netwerken en Grondwaterbeheer van Bouwend Nederland voor hun bijdrage aan het bespreekbaar maken van de problematiek. Er is een stap gezet richting duidelijkheid voor alle partijen in de keten.